

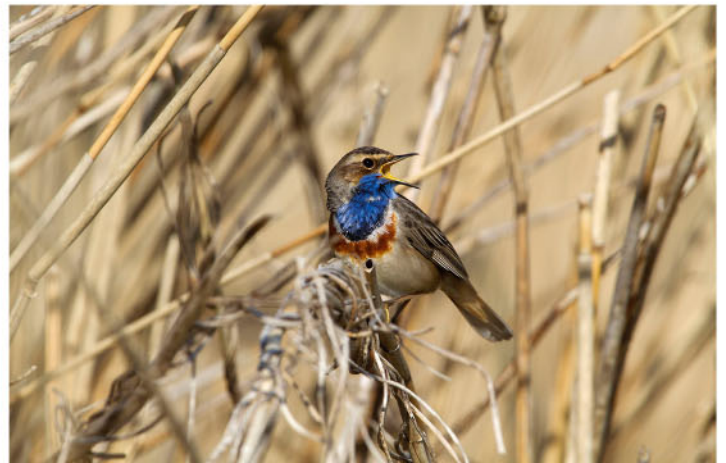

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Kleiwinning Strating Beheer te Ulsda, provincie Groningen

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

14 december 2020 / projectnummer: 3494

1 Advies voor de inhoud van het MER

Het bedrijf Steenindustrie Strating produceert (bak)stenen en wil hiervoor klei winnen op een agrarisch perceel bij Ulsda, in het oosten van Groningen. Mogelijke gevolgen voor de omgeving worden onderzocht in een milieueffectrapport (MER). De provincie Groningen heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over de inhoud hiervan.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming over de ontgronding, het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- de onderbouwing waarom het initiatief past binnen de gestelde voorwaarden van het provinciale ontgrondingenbeleid: ga in op de multifunctionaliteit van het project en/of de unieke kwaliteiten van de klei;
- de mogelijke effecten op de grondwaterstand, zowel in het projectgebied als in het gehucht Ulsda ten zuiden daarvan;
- de mogelijke effecten op de aspecten landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- mitigerende maatregelen voor de verwachte milieueffecten.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD).¹ Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan de orde komen.

---

¹ Notitie Reikwijdte en Detailniveau Ontgronding kleiwinning te Ulsda, Sweco, augustus 2020.

Figuur 1: Overzicht van de kleiwinningslocatie (Bron: NRD, Sweco, augustus 2020)

Achtergrond

Om ook in de toekomst voldoende klei te hebben voor haar baksteenfabriek te Oude Pekela wil Strating Beheer B.V. op een nieuwe locatie klei gaan winnen. Hiervoor heeft Strating een 31 hectare groot agrarisch perceel op het oog. Dit perceel is gelegen in Ulsda in het oosten van de Provincie Groningen, binnen de gemeente Oldambt. Voordat de klei gewonnen mag worden is een ontgrondingsvergunning nodig van de provincie Groningen. Ter ondersteuning van de besluitvorming over de benodigde vergunning onderzoekt Strating de mogelijke milieueffecten in een MER.

Wat is de rol van de Commissie voor de milieueffectrapportage?

De onafhankelijke Commissie is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de Gedeputeerde Staten van Groningen – besluit over de ontgrondingsvergunning.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3494](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Aanleiding, locatiekeuze en beleidskader

2.1 Aanleiding en locatie

De aanleiding van het project is de zoektocht van Steenindustrie Strating naar nieuwe klei die geschikt is als grondstof voor de steenfabricage. Hiervoor is een agrarisch perceel gevonden waar het bedrijf ongeveer 25 jaar mee vooruit kan.

Het plangebied ligt bij het gehucht Ulsda en kent een dubbelbestemming archeologie. Dit houdt in dat het gebied naast het agrarisch gebruik is bestemd voor het behoud van archeologisch erfgoed. Activiteiten die groter zijn dan 500 m² en dieper gaan dan het kleidek zijn vergunningplichtig. Ook voor het aanbrengen van drainage die dieper gaat dan 1 meter en het ontwateren onder de kleilaag is een vergunning nodig. Deze wordt pas verleend als aangetoond is dat er geen schade toegebracht wordt aan archeologische waarden. In paragraaf 4.2 wordt verder ingegaan op de archeologische waarden.

In de NRD staat beschreven dat het gekozen perceel geschikt is voor de kleiwinning en dat geen alternatieve locaties onderzocht worden in het MER. In het verleden zijn wel andere locaties bekeken en is (boor)onderzoek gedaan naar de geschiktheid ervan. Een onderbouwing van de locatiekeuze is onmisbaar in het MER, vooral bekeken vanuit de milieuoverwegingen. In paragraaf 3.2 geeft de Commissie hiervoor enkele adviezen.

2.2 Beleidskader en besluiten

Beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de ontgronding en of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij – naast het in hoofdstuk 2 van de NRD genoemde beleid – in ieder geval in op:

- de provinciale Omgevingsvisie 2016–2020;
- landschapsontwikkelingsplan Oldambt, Westerwolde en Veenkoloniën (2006);
- het Gemeentelijk Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief 2012;
- het gemeentelijk archeologiebeleid;
- het gemeentelijk beleid over de bescherming en versterking van landschappelijke en historisch geografische waarden;
- het gemeentelijke bodembeleid en eventueel de bodemkwaliteitskaart.

Te nemen besluit

Het MER wordt opgesteld ter ondersteuning van het besluit over het verlenen van een ontgrondingsvergunning. Daarnaast worden mogelijk andere besluiten genomen voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegd gezag is en wat globaal de tijdsplanning is. Maak in het MER ook duidelijk hoe de rollen tussen de betrokken bevoegd gezagen passend zijn gescheiden.

3 Doelen, alternatieven en bestaande situatie

3.1 Doelen

In de omgevingsvisie van de provincie Groningen worden voorwaarden gesteld aan nieuwe ontgrondingen. Er staat dat alleen een vergunning wordt verleend als de ontgroning maatschappelijke doelen dient of als sprake is van bijzondere omstandigheden zoals de uniciteit van de klei. Hierbij zijn ook de ruimtelijke kwaliteit en multifunctionaliteit belangrijke toetsingskaders.

De Commissie adviseert om in het MER de doelen van het project duidelijk te omschrijven. Denk hierbij, naast het primaire doel kleiwinning, aan het bergen van water bij noodsituaties. Benadruk en beschrijf ook de multifunctionaliteit van het project.

3.2 Alternatieven

In de NRD wordt voorgesteld één locatie te beschouwen, namelijk het aangewezen perceel te Ulsda. In een eerder stadium zijn wel andere mogelijke locaties nabij Ulsda bekeken. Op meerdere locaties heeft booronderzoek plaatsgevonden om de geschiktheid van de klei te bepalen. In het MER worden deze andere locaties niet verder onderzocht en beschreven en ook wordt uit de NRD niet duidelijk of het milieubelang een rol heeft gespeeld bij de locatiekeuze.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming in ieder geval te beschrijven of en hoe het milieubelang een rol heeft gespeeld bij de keuze voor het beoogde perceel. Als het milieubelang een rol heeft gespeeld, beschrijf dan de mogelijke milieugevolgen op die andere locaties en onderbouw daarmee de locatiekeuze voor het perceel in Ulsda.

3.3 Bestaande situatie en referentiekader

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover al is besloten. De Commissie merkt op dat het referentiekader altijd de huidige legale situatie is.

De NRD geeft aan dat in het MER de huidige situatie met drainage als referentiesituatie wordt gezien. Aangezien de drainage aangelegd is zonder omgevingsvergunning, mag hiermee niet worden vergeleken in het MER. De juiste referentiesituatie is dus de situatie zónder drainage. De Commissie gaat in haar adviezen dus ook uit van de situatie zonder drainage.

4 Milieugevolgen en effectbepaling

4.1 Beoordelingskader en algemene effectbeoordeling

Beoordelingskader

Paragraaf 5.3 van de NRD beschrijft het beoordelingskader voor het MER. Dit legt vast welke milieuaspecten in de toetsing worden opgenomen en welke criteria en indicatoren toegepast worden. Het is daarmee een belangrijk hulpmiddel om tot een weloverwogen en navolgbare keuze te komen. Beschrijf in het MER voor elk van de milieuaspecten de toe te passen criteria en indicatoren. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria. Het beoordelingskader moet volledig zijn en alle relevante milieuaspecten omvatten.

Effectbeoordeling

Vergelijk de milieueffecten van het voornemen met de referentiesituatie. Het detailniveau van de milieueffectschattingen moet zodanig zijn dat de effecten en daaruit af te leiden conclusies, bijvoorbeeld of doelen worden behaald of aan (wettelijke) eisen kan worden voldaan, voldoende kunnen worden onderbouwd.

Ga in het MER bij nadelige effecten in op mogelijke optimalisatie van de ontgroning en mitigerende maatregelen en breng daarvan de effecten in beeld. Geef aan welke aannames zijn gedaan bij de effectbepaling, welke onzekerheden in de effectbepaling een rol spelen, hoe groot deze onzekerheden bij benadering zijn, en in welke mate terugvalopties (maatregelen 'achter de hand') beschikbaar zijn, mochten de effecten na realisatie ongunstiger zijn dan waar van tevoren van uitgegaan is. Maak bij de effectbeoordeling onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten.

4.2 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

De kleiwinningslocatie ligt in een cultuurhistorisch, landschappelijk en aardkundig waardevol gebied.² De ondergrond wordt gevormd door een natuurlijke keileemopduiking. Het middel-eeuwse gehucht Ulsda is op het hoogste deel gebouwd, maar de flanken strekken zich uit tot in het plangebied. Het reliëf is opgenomen als een te beschermen kernkaraktersitiek in de provinciale omgevingsvisie.

Archeologie en drainage

Er is sprake van een gelaagde geschiedenis waarbij het kleidek uit de vijftiende en zestiende eeuw gekozen is als markering voor het gemeentelijke archeologiebeleid. In de NRD wordt uitgegaan van een situatie waarbij de activiteiten niet onder het kleidek reiken. Hierop is ook het advies van het steunpunt Libau (briefrapport 2014) gebaseerd om verdere maatregelen voor archeologisch onderzoek achterwege te laten. Inmiddels zijn, zonder vergunning, op diepte en met kleine tussenafstand drains aangelegd en is het aannemelijk dat het gebied

---

² Het oude landschap werd bewoond in de steentijd en er kunnen resten daarvan aanwezig zijn in het gebied. Al vanaf de bronstijd heeft zich in de diepte en aan de flanken veen ontwikkeld. Omdat het veen werd ontgonnen ging het land klinken en in de 15^e en begin 16^e eeuw drong de Dollard het land binnen. Ulsda werd een eiland in de oostelijke Dollardarm van ongeveer 14 hectare groot. Door natuurlijke aanslibbing ontstond nieuw land. De stad Groningen kocht de grond in 1562, eigende Ulsda toe en liet in 1616 de Heerensloot graven, de grens van het stadsland met Beerta. Het verkavelde land ten zuiden van de Heerensloot behoorde bij de boerderijen van Ulsda en vormt een ensemble. De vondst van kanonskogels verzameld tijdens eerdere kleiwinning in de directe omgeving maken aannemelijk dat gebied het decor geweest is van strijd tijdens het Gronings Ontzet (1672). Van Ulsda is bekend dat het als schans deel uitmaakte van de militaire Eemslinie.

onder de kleilaag ontwaterd wordt. De uitgangssituatie is gewijzigd en daarom moet vanwege het bestemmingsplan aanvullend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd worden. Als er sprake is van behoudenswaardige archeologische vindplaatsen moet de archeologische monumentenzorgcyclus doorlopen worden. De effectiviteit van de beschermingslaag van tien centimeter klei die door Libau wordt aanbevolen is een aanname die verder onderbouwd moet worden, zeker gezien de negatieve effecten voor de bodem door de drainage.

Omdat de vondst van kanonskogels³ uit de directe omgeving niet gemeld is, heeft er geen actualisatie van beleid kunnen plaatsvinden. De mogelijke aanwezigheid van een slagveld moet verder onderzocht worden.

De Commissie adviseert daarom in het MER:

- de archeologische waarden in beeld te brengen en daarbij ook aandacht te besteden aan het traceren van een eventueel slagveld of scheepswrak;⁴
- aan te geven welke effecten de grondwaterverlaging heeft op de archeologische waarden buiten het plangebied;
- aan te geven hoe invulling gegeven kan worden aan behoud *in situ* (mitigatie) en welke beperkingen gelden voor het toekomstige terreingebruik in het geval van *in situ* behoud;
- aan te geven op welke wijze archeologisch (vervolg)onderzoek ingepast wordt in de uitvoeringsplanning van de kleiwinning.⁵

Landschap

Het Oldambt is in 2011 door het Rijk aangewezen als 'Belvédèregebied' vanwege de grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Op provinciaal niveau is Oldambt opgenomen in de Omgevingsvisie 2016–2020. Een zevental kernkarakteristieken zijn uitgewerkt en kennen een provinciale bescherming, waaronder het aardkundig reliëf, maar ook water, wegen en verkaveling, archeologie en erfgoed. De keileemopduiking van Ulsda is daarmee op provinciaal niveau beschermd. Vanwege de aanwijzing dient de gemeente Oldambt aan te geven hoe de karakteristieken worden behouden en versterkt in het bestemmingsplan. Hierin wordt de gebiedskwaliteit gekarakteriseerd als 'dijkenlandschap' dat bestaat uit dijken en grote akkerbouwcomplexen. Ook bestaat een Gemeentelijk Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief 2012 dat een regiefunctie heeft bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen en visies. Hierin komen belangrijke cultuurhistorische en landschappelijke thema's voor waaronder historische verkaveling. Het is de Commissie niet duidelijk in hoeverre de provinciale omgevingsvisie voor landschap verwerkt is op gemeentelijk niveau. Dit is vooral van belang voor de status van de ensemblewaarde van de verkaveling uit de zeventiende eeuw met de oude kern van Ulsda. Naast het lokale niveau (agrarisches ensemble) is er ook een regionaal niveau (militair ensemble).

De Commissie adviseert daarom in het MER:

- de cultuurhistorische en landschappelijke ensemblewaarde van de Nieuwe Tijd op lokaal en regionaal niveau te onderzoeken;
- na te gaan of – en zo ja welk – beschermingsregime geldt voor deze ensemblewaarden;
- de effecten van het voorgenomen initiatief in beeld te brengen.

---

³ Mondelinge mededeling van dhr. Strating. Drie kanonskogels (en een stuk natuursteen) zijn tevoorschijn gekomen uit de gewonnen klei.

⁴ Bijvoorbeeld met remote sensing technieken.

⁵ Het is denkbaar dat op kwetsbare locaties archeologen de klei afgraven ten behoeve van de kleiwinning.

4.3 Water en bodem

Water

De nieuwe drainage ten behoeve van de afgraving heeft een permanente grondwaterstandsverlaging tot gevolg. De aanlegdiepte van de drains is niet bekend. Maar gezien de dikte van de te ontgraven kleilaag, bedraagt de grondwaterstandsverlaging ongeveer vijftig centimeter. Nabij het "eiland" Ulsda, waar de kleilaag relatief dun is, kan de grondwaterstand dalen tot in de onderliggende zandlaag. De grondwaterstandsval zal aan de noordwest en oostzijde beperkt worden door de daar gelegen permanente watergangen. Aan de zuidzijde zijn geen watergangen. Daar zal de daling van de grondwaterstanden verder uitstralen en merkbaar zijn op het eiland Ulsda.

Het af te graven gebied maakt deel uit van een polder met lage polderpeilen⁶, waardoor er sprake is van een regionale kwelsituatie. Die kwelstroom in kwelpolders mondt uit in de watergangen, maar ook in de drains op de percelen. De kwelafvoer neemt via de nieuwe verlaagde drains waarschijnlijk toe en houdt langer aan. Met de kwel neemt mogelijk ook de zoutbelasting in de Ulsder polder toe.

De (nood)waterbergende capaciteit neemt door de afgraving toe. In de NRD wordt beschreven dat de waterbergende functie niet in gevaar komt omdat er ruim voldoende klei achterblijft voor een goede bodemafsluiting. In het zuidelijk deel van het perceel zit het zand vrij ondiep. Daar zal op bepaalde plaatsen na afgraving de achterblijvende klei niet dikker zijn dan veertig centimeter, bestaande uit dertig centimeter teruggestorte teelaarde en tien centimeter klei. Omdat de grond wordt bewerkt en permanent droog is, vormt deze vermoedelijk een beperkte hydraulische bodemafsluiting.

De Commissie beveelt aan om in het MER:

- de verlaging van de grondwaterstanden gedetailleerd te bepalen in het kleiwinningsgebied en op het "eiland" Ulsda en de effecten ervan te bepalen op onder andere de aspecten archeologie⁷, (agrarisch) grondgebruik en infrastructuur;
- de mogelijke toename van kwel en zoutbelasting in de Ulsder polder nader te bepalen en de effecten hiervan te beschrijven;
- duidelijk te maken wat de bodemafsluitende functie is van de dertig centimeter teelaarde en tien centimeter kleilaag. Deze laag, die in de NRD noodzakelijk wordt geacht voor de waterberging, heeft hydraulisch gezien een beperkte werking.

Bodem

Het perceel ligt op een geologische en morfologisch overgangsbied tussen de Pleistocene opduiking van het eiland Ulsda met zand en potklei en het omliggende Holocene gebied met mariene klei en veen op een Pleistocene ondergrond van zand. Uit de uitgevoerde boringen blijkt de overgang niet heel geleidelijk te verlopen. Voor een juiste beoordeling van de effecten op archeologie, water en bodem is het van belang dat de dikte en aard van de af te graven mariene klei en veen goed wordt bepaald. Met de gehanteerde dichtheid van de boringen is dit nu niet het geval.

Langs de randen van het eiland Ulsda komen onder de Dollard klei Holocene veenlagen voor, die niet zijn weggeslagen tijdens de uitbreiding van de Dollard in de Late Middeleeuwen. Door de grondwaterstandsval kunnen de ondiepe veenlagen gaan klinken.

⁶ De polderpeilen variëren van 2.10 meter tot 2.30 meter onder NAP.

⁷ Het gebied kent de (dubbel)bestemmingen archeologie 1 en 3 (op het eiland Ulsda) en 4 (in het kleiwinningsgebied).

Voor het bodembeleid van de gemeente Oldambt geldt het generiek beleid met PFAS. Volgens de bodemkwaliteitskaart komen op het eiland Ulsda twee mogelijke verontreinigde locaties voor (deze zijn voldoende onderzocht of gesaneerd). Het is denkbaar dat grondwaterstands-daling en daardoor verandering van geochemische condities invloed hebben op de mobilisatie en verspreiding van verontreinigingen.

De Commissie beveelt aan om in het MER:

- grondonderzoek uit te voeren met behulp van een fijnmazig netwerk van boringen of geofysische metingen met het doel de bodemopbouw in kaart te brengen, specifiek voor de overgang van de klei naar de veen- of zandlaag;
- te onderzoeken waar bodemdaling kan optreden en daarmee eventueel schade kan ontstaan aan infrastructuur en gebouwen;
- te onderzoeken wat de aard is van de eventueel aanwezige bodemverontreiniging en in welke mate de ontgraving en de grondwaterstands-daling kan leiden tot mobilisatie en verspreiding van verontreinigende stoffen.

Verder adviseert de Commissie om, daar waar belangrijke nadelige gevolgen optreden en waar alternatieve locaties ontbreken, mitigerende maatregelen in water- en bodembeheer op te stellen. Deze maatregelen zullen vooral betrekking hebben op het reguleren van grondwaterpeilen in en rond het kleiwinningsgebied.

4.4 Verkeer en verkeersveiligheid

In het beoordelingskader wordt gesteld dat verkeer en verkeersveiligheid kwantitatief beoordeeld worden in het MER. Dit is verder in de NRD nog niet uitgewerkt.

De Commissie beveelt aan om de verkeerstromen van en naar het gebied te beschrijven. Beschrijf ook de huidige staat van het wegennet en laat zien of het beoogde werk- en vrachtverkeer hierop past. Denk daarbij ook aan de draagkracht van de wegen. Beschrijf de voorgenomen route van de kleiwinlocatie naar de steenfabriek en geef aan of er mogelijk knelpunten of gevaarlijke situaties kunnen ontstaan tussen het vrachtverkeer en andere (zwakke) weggebruikers. Geef aan welke maatregelen getroffen kunnen worden om gevaarlijke situaties te vermijden.

4.5 Natuur

Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Ook als het voornemen niet in of direct naast een beschermd gebied ligt, kan het gevolgen hebben op een beschermd gebied (via zogenoemde externe werking) die in het MER moeten worden beschreven.

Geef per gebied de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden.

Stikstofdepositie

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Uit de uitspraak blijkt dat activiteiten die op basis van de PAS-regelgeving geen vergunning nodig hadden, nu alsnog vergunning-

plichtig zijn. Het winnen van klei leidt mogelijk tot een geringe toename van stikstofdepositie op al overbelaste Natura 2000-gebieden.

Sinds het wegvallen van het PAS kan een kleine hoeveelheid extra stikstofdepositie op al overbelaste Natura 2000-gebieden leiden tot significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Het is daarom belangrijk om hier in het MER nader op in te gaan.

Beschermde soorten

Beschrijf, op basis van bestaande (veld)onderzoeken, tellingen en gegevens, welke door de Wet natuurbescherming beschermde soorten te verwachten zijn in het plan- en studiegebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het plan voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef in dat geval aan of en in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort verslechtert. Beschrijf mogelijke en/of nodige mitigerende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

4.6 Geluid

Breng, in aanvulling op hetgeen in de NRD gesteld is, met een geluidberekening in beeld wat de geluidhinder zal zijn bij de meest nabijgelegen woning aan de zuidoostzijde van het perceel en toets deze aan de eisen uit het bouwbesluit. Kom zo nodig met mitigerende maatregelen.

5 Overige aspecten

5.1 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van het alternatief. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met een duidelijke legenda.

5.2 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief;

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Jacobus (Koos) Groen

dr. Heleen van Londen

drs. Frank Wijnants

Wouter Berendsen MSc (secretaris)

Eric van der Burg (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Ontgrondingsvergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C16.1, "De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem". Daarom wordt een project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen

Initiatiefnemer besluit

Strating Beheer B.V.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie gemeld geen zienswijzen of adviezen te hebben ontvangen.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3494](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

